

Anmeldelser

Catalogue of the Rischel and Birket-Smith Collection of Guitar Music in The Royal Library of Copenhagen. Compiled by Jytte Torpp Larsson. Edited by Peter Danner. Editions Orphée. Columbus. U.S.A. 1989. 263 s.

Lidenskab i utide

af docent Ingolf Olsen, Det kongelige Danske Musikkonservatorium

For den, der har kendt til Rischel/Birket-Smith-samlingen på Det kongelige Bibliotek i godt og vel 20 år, og kendt den som et uudtømmeligt kildevæld af spændende 18-hundredetals guitarværker, som man næsten aldrig stødte på i de gængse salgskataloger, er det en stor fryd og tilfredsstillelse, at der nu, endelig, er kommet en systematisk katalog over hele samlingen. Takket være et utrætteligt registrerings- og kortlægningsarbejde foretaget af bibliotekar Jytte Torpp Larsson, som gennem år har levet med denne uhyre mangfoldige samling af såvel trykte noder som mængder af spændende manuskripter.

Langt størsteparten af samlingen består af værker fra en tid, hvor den klassiske guitar oplevede en blomstring og en udbredelse, som efterhånden kun kan sammenlignes med det globale boom, vi har været vidne til fra omkring 1960 og til nu: historien gentager sig!

Fra ca. 1800 til godt og vel midten af århundredet var guitaren det galante modeinstrument par excellence. Salonerne genlød af smægtende toner i tidens yndede stil. Det kunne være musik for guitar solo eller guitar sammen med fløjte eller violin. Eller den næsten klassiske kombination: fløjte, bratsch og guitar. Og selvfølgelig også som det fødte akkompagnementsinstrument til den følsomme romance. Selv i de europæiske hovedstæders fornemme koncertsale kunne man opleve guitarmusik, af og til endog med stort orkester i koncerter af f.eks. Mauro Giuliani eller Ferdinando Carulli.

Men fra omkring 1860 daler interessen for guitaren mærkbart (og her skulle historien nødtigt gentage sig). I løbet af relativ kort tid møder det før så feterede instrument kun foragt fra det etablerede musiklivs side. Klangligt og styrkemæssigt levede det ikke op til tidens senromantiske brus. Musikalsk

indholdsmæssigt havde gitaren måske også kørt lidt for længe i friløb: en slags virtuosernes vagtparade. I hvert fald trænges den ud på et sidespor og i næsten hundrede år dyrkedes den klassiske guitar hovedsageligt i snævre, men til gengæld passionerede kredse af til tider fremragende amatører. En sådan lidenskab finder vi hos guitaramatøren, ingeniør Thorvald Rischel (1861-1939). Og denne lidenskab kombineret med samlerens skarpe blik for værdien af den næsten tabte kultur bliver grundlaget for en af verdens mest spændende og enestående privatsamlinger af guitarmusik fra det 18. århundrede. Og på grund af denne lidenskab i utide ejer Det kongelige Bibliotek i dag en unik samling, som repræsenterer næsten samtlige større og mindre ånder fra gitarens guldalder: Sor, Giuliani, Aguado, Carulli, Carcassi, Küffner, Mertz, Coste, Eggers, Degen, Rung og man kunne blive ved længe endnu. For en stor parts vedkommende i sjældne og interessante førsteudgaver og originalmanuskripter. For enkelte komponisters vedkommende er der simpelthen tale om de mest komplette samlinger i verden: således hvad angår Johann Kaspar Mertz (1806-1856), Napoleon Coste (1805-1883) og, vil jeg påstå, Fernando Sor (1778-1839).

Allerede for en del år tilbage begyndte internationale musikologer og musikudgivere at få nys om værdien af Rischel/Birket-Smithsamlingen. Og faktisk gik der ikke så lang tid, før man kunne mærke, at disse folk havde haft deres lange, imponerede næser nede i samlingen: En række spændende facsimileudgaver af bl.a. Sor's samlede værker, Giulianis samlede værker, Coste's samlede værker, store udsnit af Carullis produktion blev kastet på det efterhånden potentielle marked for guitarmusik på verdensplan. Uden "vor" samling ville dette ganske enkelt ikke have kunnet lade sig gøre. (Jeg skal her indskyde, at vi på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i efterhånden mange år har nydt godt af et ganske pænt udsnit af Rischel-samlingen i en slags studie-kopisamling. Takket være et hjerteligt samarbejde de to institutioner imellem).

En så enestående samling, som den her beskrevne, burde måske nok have haft en udstyrmæssigt mere enestående katalog. Hermed menes, at der, sikkert på grund af tidernes økonomiske uføre, er sparet på forskellige forhold, som ville have gjort brugen af katalogen adskilligt mere effektiv og morsom (en udmærket kombination). For eksempel ville en gennemført brug af incipits (nodemæssig angivelse af begyndelsestakter) have været en uvurderlig hjælp. Man kunne også forestille sig, at der foruden Jytte Torpp Larssons sympatiske lille introduktion og udgiveren Peter Danners mildt sagt noget tynde "preface" havde været en virkelig dybtgående artikel til belysning af tidsperioden og rækkevidden af gitarens rolle på godt og ondt i musikkulturen. Suppleret med en kortfattet biografi af hver enkelt af de repræsen-

Det Musikalske Triumvirat (Ingolf Olsen, Toke Lund Christiansen og Henrik Olsen) spillede Beethoven's Serenade opus 8, arrangeret af Wenceslaus Matiegka ved en frokostkoncert i Det kongelige Biblioteks Kantine. Naturligvis var værket hentet fra Rischel og Birket-Smith's Samling.

terede komponister. Uendeligt mange af de forekommende komponister er simpelthen for ukendte til, at de forekommer i almindelige håndbogssammenhænge. Det ville have kostet en del researcharbejde, men det ville til gengæld have føjet en dimension til værket.

Afsluttende skal siges, at jeg ved ganske overfladisk og tilfældig sammenligning desværre har fundet små uoverensstemmelser mellem genreregistre og det almene register (sparet på korrektur?). Den grundige bruger går forhåbentlig hovedsageligt ud fra det almene register. Ellers vil jeg blot gentage min glæde over, at et så længe savnet stykke værktøj endelige er for hånden. Det vil blive brugt, såvel på nationalt som på internationalt plan.

